

Promatrajući okolinu oko sebe možemo zaključiti da je instrument promatranja svijest i da se kroz svijest očituju razna stanja koji nastaju uslijed percepcije okoline. „Prostor“ u kojem se očituju stanja svijesti možemo nazvati polje svijesti. No, primijetit ćemo da osim polja svijesti postoji i subjekt koji doživljava ta stanja, ili ih promatra kao pojavnosti u svojoj svijesti. Doživljavanje nekog stanja podrazumijeva da se subjekt identificira s određenim stanjem i da iz toga stanja djeluje.

No što je svijest sama po sebi, i jesu li subjekt i polje svijesti u biti isto?

Svijest sama po sebi ne postoji, uvijek se javlja kao svijest o nečemu te možemo govoriti o svjesnosti. Svjesnost podrazumijeva nazočnost nekog objekta koji uzrokuje 'reakciju' subjekta u čijoj je okolini.

Stoga, kada govorimo o svijesti i svjesnosti uvijek postoji trinitet subjekt-svjesnost-usmjerenost, odnosno svjesnost se pojavljuje kod subjekta kada je isti u odnosu s nekim objektom, te je prema njemu usmjeren opažanjem.

Dakle, stvarnost koju percipiramo jest pojavnost u našem polju svijesti, uzrokovana odnosima s okolinom. Ono s čime stupamo u odnose određuje i naša stanja svijesti.

Postoji li onda svjesnost samog sebe i što je to?

Pretpostavimo da postoji svjesnost subjekta o sebi-to bi tada značilo da su subjekt i svjesnost jedno te isto, te shodno tome da ne postoji percepcija okoline kao takve, odnosno da ne postoji ništa osim subjekta. „Pojavnosti“ u polju svijesti samo su 'iluzija' dotičnog subjekta. U konačnici ta pretpostavka se svodi na postojanje samo jednog jedinog subjekta. No, mogućnost percepcije iluzije isključuje postojanje samo jednog i jedinog subjekta.

Stoga, svjesnost i subjekt nisu jedno te isto, te shodno tome ne postoji svjesnost samog sebe jer bi opet povlačilo postojanje dvaju identičnih subjekata.

Pretpostavimo nadalje da ništa ne postoji osim jednog subjekta, da ne postoji niti jedan objekt u njegovom polju svijesti. Postoji subjekt i svjesnost. Kako subjekt ne može biti svjestan samog sebe ipak postoji svjesnost nečega. Što je to?

...nastavit će se...

Komentari i pitanja: sknezev@inet.hr